

บันทึก

เรื่อง ขอความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา
(ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง)

หนังสือเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๖๗๖๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ว่าขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความในปัญหาเกี่ยวกับที่ดินของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งเลขาธิการสำนักพระราชวังได้หารือมา ดังต่อไปนี้

ด้วยมีที่ดินของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงแปลงหนึ่งอยู่ในความปกครองสำนักงานพระคลังข้างที่ ที่ดินแปลงนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็กมีหนังสือถึงอธิบดีกรมพระคลังข้างที่ว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกมาจากกระทรวงธรรมการเพื่อพระราชทานให้เป็นสมบัติของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเก็บผลประโยชน์ ซึ่งต่อมากรมพระคลังข้างที่ได้จัดการรับโอนโอนเป็นของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงมีกรรมสิทธิ์ ปัญหาต่อไปในเรื่องนี้ว่า พระบรมราชโองการที่โปรดเกล้าฯ ไว้โดยพระราชทานให้เป็นสมบัติของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเก็บผลประโยชน์นั้น จะกินความตลอดถึงการขายตามราคาสมควรของการซื้อขายเพื่อหาหรือเก็บผลประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เกิดจากการขายนี้เป็นบัญชีโรงเรียนมหาดเล็กหลวงต่อไปด้วยหรือไม่ ถ้าทำได้จะพิจารณาดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ..) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

โรงเรียนมหาดเล็กหลวงนั้น พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๖ ได้ทรงสถาปนาขึ้นและได้ทรงวางรูปการอันเป็นหลักสำคัญไว้แล้ว ๒ ประการคือ ได้ทรงพระราชทานทุนทรัพย์ไว้เป็นกำลังเพื่อให้โรงเรียนมีผลประโยชน์เลี้ยงตัวเองในภายหน้าประการหนึ่ง ให้ทรงตั้งหลักวิธีการปกครองด้วยสภากรรมการไว้สำหรับดูแลจัดการให้เป็นไปในทางที่ควรประการหนึ่ง ครั้นต่อมาในรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ และให้ขึ้นแก่สภากรรมการจัดการ กับได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามโรงเรียนว่า โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ทั้งนี้ปรากฏตามประกาศวางรูปการและพระราชทานนามโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๙ และอาศัยประกาศ ศก ระแสร้พระบรมราชโองการที่กล่าวนี้ บรรดาทรัพย์สินของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงจึงตกมาเป็นของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยไปในตัว

สำหรับที่ดินในปัญหาเรื่องนี้ ปรากฏตามเอกสารซึ่งผู้แทนสำนักงานพระคลังข้างที่ได้เสนอเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา คือหนังสือราชเลขานุการในพระองค์ซึ่งเสนาบตีกระทรวงธรรมการ ที่ ๒๑๑/๒๔๖๒ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ มีความว่า “มีพระราชดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่าที่ดินริมถนนราชดำริ ตำบลปทุมวัน แปลง ๑ ดังปรากฏในแผนที่ ซึ่งกระผม

ได้ส่งมาเป็นของกระทรวงธรรมการ คือเดิมได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อจากราษฎรหลายราย และส่วนของพระคลังข้างที่ด้วยมอบให้แก่กระทรวง ธรรมการเพื่อจัดการปลูกสร้างโรงเรียนราชวิทยาลัย แต่บัดนี้โรงเรียนนั้นก็หาได้ปลูกสร้างขึ้นใน ที่นี้ไม่แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ได้เท่าส่งโนนดสำหรับที่รายนี้ไปยังกรมราชเลขาการใน พระองค์” เมื่อพิเคราะห์ดูข้อความในหนังสือฉบับนี้ เฉพาะอย่างยิ่งในตอนที่ว่า “ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทานที่รายนี้ให้เป็นที่ผลประโยชน์ของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงสืบไปแล้ว” ก็ อาจเป็นที่สงสัยได้ว่าการที่จะขายที่ดินรายนี้ ี่เพื่อหาหรือเก็บผลประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เกิด จากการขายนั้นหาอาจที่จะทำได้ไม่ เพราะที่ดินรายนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ เป็นที่ผลประโยชน์ซึ่งอาจหมายความว่าผลประโยชน์นั้นจะต้องเกิดจากที่ดินที่พระราชทานก็ได้ ถ้า เป็นเช่นนั้นก็ไม่อาจจะขายที่ดินนั้นได้ แต่ทั้งนี้ถ้าพิจารณาข้อความต่อไปที่ว่า “ทรงพระกรุณาโปรด เกล้าฯ ให้ได้เท่าส่งโนนดไปยังกรมราชเลขาการในพระองค์” ด้วยแล้ว ก็แสดงให้เห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินรายนี้แก่โรงเรียน มหาดเล็กหลวงเป็นสิทธิขาดทีเดียว หากพระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะห้ามมิให้โอนที่ดินรายนี้ โดยประการใดๆ แล้ว ก็คงจะได้ทรงวางเงื่อนไขห้ามไว้เช่นนั้นโดยชัดแจ้ง แต่พระองค์หาได้ทรง วางเงื่อนไขไว้เช่นนั้นไม่ จึงเป็นอันว่าการพระราชทานที่ดินรายนี้ไม่มีข้อห้ามในเรื่องการโอนเพื่อ แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่โรงเรียนแต่อย่างใด นอกจากนี้เมื่อพิเคราะห์ดูข้อความในประกาศ กระแสร์พระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๙ ที่กล่าวมาข้างต้นเฉพา อย่างยิ่ง ในตอนที่กล่าวถึงสภากกรรมการจัดการโรงเรียนก็ไม่ปรากฏว่าได้วางเงื่อนไขจำกัดอำนาจของสภา กรรมการจัดการนั้นไว้เป็นประการใด

อาศัยเหตุดังกล่าวมาแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า การที่จะขายที่ดินราย นี้เพื่อหาหรือเก็บผลประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เกิดจากการขายเป็นของบัญชีโรงเรียนมหาดเล็ก หลวง (วชิราวุธวิทยาลัย) ต่อไปนั้นหาเป็นการต้องห้ามประการใดไม่

(ลงชื่อ) ส. วินิจฉัยกุล

(นายเสริม วินิจฉัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๔๘๙